

Archiv obce Tisová

1838 – 1945

Inventář

Číslo EL NAD: 159
Evidenční číslo pomůcky: 359

Obsah

Úvod.....	3
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	8
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	9
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	10
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	11
Inventární seznam.....	12

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170/1849 Ř. z. ze dne 17. března, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorčí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem, voleným právě z členů obecního výboru, se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorčí moci

a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 Z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolních. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitějším právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o obecních záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila v platnost dvě zákonná nařízení, zákon č. 75/1919 Sb. o řádu volení v obcích a zákon č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací právo při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště, a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období

se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období s ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí: obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnáší na všech věcech, jež podle zákona nebo podle zákonných nařízení nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů zastupitelstva se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právem obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc, byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech republiky vstoupil v platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala dočasně, do 20. října 1938, veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace byla krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. Říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělníci (Beigeordnete). První přidělnec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělníci byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecními rady poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělnce v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona požíval značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělníci z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátily se doba na 6 roků.

Činnost obecních úřadů zanikla v roce 1945, kdy byly nahrazeny soustavou národních výborů. V pohraničí navazovaly na obecní úřady místní správní komise jmenované postupně v letech 1945 – 1946.

Pojmenování vsi Tisová, nacházející se přibližně 6 kilometrů jihovýchodním směrem od Tachova, je zpodstatnělým názvem původně prvního ze dvou slov, které tvořily jméno vsi společně (například tisová hora či ves). Samotné slovo je odvozeno od názvu stromu. K dalším českým názvům patřily Tisowa, Tyssow, k německým Tissa, Titz, Tysowa a k latinským Tizzova, Tizouua, Thyzowa, Tisoua, Thissov, Thyssow, Tissau, Tyssow, Tissowa, Tyssaw, Tyss, Tysse.

První písemná zmínka o vsi Tisová pochází z roku 1233, kdy se stala jedním z hlavních předmětů obchodu mezi původním vlastníkem, klášteřem v Mělníku, a nabyvatelem, klášteřem v Kladrubech. Jako vlastník Tisové je kladrubský klášter připomínán dále v roce 1234, ale záhy poté se dostala do majetku drobné šlechty. První zaznamenaný soukromý držitel Tisové, Mareš, je zmíněn již v roce 1251. V roce 1282 jej následoval Arkleb z Tisové, proslulý zejména svojí loupeživou povahou. Jeho potomek, taktéž Arkleb, vlastnil ves v letech 1349 – 1356, ale v roce 1357 již Mareš z Tisové. Další zmínka se pojí s rokem 1363, kdy Tisová patřila bratrům Tristlinovi a Václavovi s predikátem z Tisové. V roce 1365 se lze v souvislosti s podacím právem ke kostelu ve vsi dočíst pouze o Tristlinovi, zatímco v roce 1367 vystupuje Tristlin z Tisové společně s Henclínem z týmž predikátem. V letech

1375 – 1376 náležela Tisová k majetku Zdeňka píšícího se z Tisové. Mezi roky 1388 – 1390 vlastnil tisovské zboží Jindřich. O čtyři roky později změnila ves opět svého držitele, kterým se stal Hanuš z Kumpolce (jinak také Jan Kumpolcer sezením na Tisové). Stejný majitel je uveden s v souvislosti s majetkem v Tisové a podacím právem ke kostelu tamtéž ještě v letech 1396 (tentokrát jako Jan z Kumpolce neboli Tisové) a 1412 (opět v jiném znění Hanussius neboli Hanuš z Tisové). Patrně v roce 1416 zakoupil ves Martin Rendl z Úšavy a jeho potomci ji vlastnili do roku 1483, kdy podíl ve vsi Tisová převedl Jan Rendl z Úšavy na Bohuslava ze Švamberka. Od tohoto okamžiku je majetkový vývoj vsi Tisová značně nevyjasněný. Nejenže jí v letech 1522 – 1608 postupně vlastnili Jan Doubek z Býkovic, Hanuš Dobrohost z Poběžovic a na Tisové, Bohuslav Šlejbor z Tisové, Wolfgang Trautenbergár z Tisové, Kunc z Kečova, bratři Kašpar a Jan Lejtold (Jan Lipolt, Jan Leopold) z Kečova a na Tisové a Jan Šebastián a Jan Václav z Kečova a na Tisové, ale navíc po smrti posledního z těchto majitelů a konfiskaci jeho vlastnictví došlo k rozdělení tisovského zboží na dvě, nestejně velké části. Jedna z nich se v roce 1624 dostala zpět do držení kláštera v Kladrubech, zatímco druhá, mnohem menší zůstala přičleněna k panství v Ošelíně. Ošelínskou část Tisové vlastnili Širtynkové ze Širtynku, kteří jí mezi lety 1668 – 1669 prodali Vilémovi ze Steinsdorfu. Jeho potomstvo spřízněné sňatky s Perglary z Perglasu drželo tento díl do roku 1771, kdy jej Ignác Jindřich Perglar z Perglasu prodal Josefovi Ludvíkovi Bornovi. V roce 1796 získal tuto část vsi Jan Jiří Dietl a po něm, v roce 1818, Podivín z Rummerskirchen. V témže roce přešla tato část na Alžbětu Batkovou, která jej roku 1823 prodala knížeti Alfrédovi z Windischgrätzu. Rozsáhlejší díl Tisové vlastnil klášter v Kladrubech do svého zrušení (5. listopadu 1785). Poté tento majetek spravoval Náboženský fond, který jej v roce 1823 prodal také knížeti Alfrédovi z Windischgrätzu. V jeho rukou se obě části vsi Tisová sloučily v jeden celek, který nezměněn, dosáhl konce patrimoniální správy v roce 1850.

Do roku 1927 náležely do územní a správní kompetence obecní samosprávy v Tisové obec Tisová a osada Trnová. Na základě výnosu Zemské správy politické v Praze, č. 89919 ze dne 17. března 1927 obec Trnová oddělila a osamostatnila.

Do roku 1862 patřila Tisová pod Krajský úřad v Chebu a od roku 1850 přešla obec pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Tachově. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 také okresy soudní. Obec Tisová se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Tachov (v něm obec zůstala až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Tachov, jehož součástí byla také Tisová. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo znovu obnoveno Okresní hejtmanství v Tachově. Po připojení okresu Tachov k německé „Třetí říši“ spravoval obec Landrát v Tachově.

Z jinak jistě rozsáhlého archivního souboru AO Tisová se dochovala nepatrná část písemností, která navíc zachycuje velmi krátké období ze samostatné existence obecní samosprávy. Výjimku tvoří pouze parcelní protokol (inv. č. 1), který sice datací toto období plně obsáhne, ovšem pro rekonstrukci činnosti a vývoje obecní samosprávy je jeho význam zanedbatelný. K sestavení přehledu obecních starostů proto zpracovatel využil také záznamy v regionální literatuře.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Anton Meitner	1906	1923
Karl Windirsch	1923	1927

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Josef König	1927	1938
Franz Kreuzer	1938	1945

Nedostatek informací o vývoji původce archivního souboru v této kapitole, je zapříčiněn nedostačujícím množstvím relevantních údajů, které lze z dochovaných archiválií extrahovat.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

V zápise z odborné archivní dohlídky spisovny v budově MNV Tisová z 9. prosince 1953, kterou vykonal pověřený zástupce ONV v Tachově, je mimo jiné uvedeno, že v úředních prostorách MNV Tisová se kromě „zbytků“ nenacházely žádné písemnosti vzniklé z činnosti německé obecní samosprávy. Těmito zbytky byly myšleny „spisy ukazující na finanční záležitosti obce“. V zápise je dále konstatováno, že pro archiv byly vybrány 2 svazky různých knih (nad tento záznam někdo později doplnil číslovku 5) o celkové hmotnosti 15 kilogramů. Vybrané písemnosti ponechal pracovník ONV ve spisovně do doby, než budou moci být převzaty do archivu.

Z dalšího zápisu o dohlídce spisovny MNV Tisová, kterou již vykonal okresní archivář 7. března 1955, se lze dočíst, že písemnosti určené ke svozu v roce 1953 našel archivář kompletní a neporušené ve skříni úřadovny MNV Tisová. Ve spisovně navíc objevil německé tištěné knihy, vesměs se týkající oblasti daňového práva a hospodaření na venkově. Dále vypátral, že v obci (myšleno u některého z obyvatel) se nachází německá pamětní kniha obce. Podle ujištění obecních funkcionářů bylo přislíbeno, že uvedená pamětní kniha bude zajištěna pro potřeby okresního archivu (nikdy se tak nestalo).

Do evidenčního listu JAF, zavedeného k 1. říjnu 1958, je vepsáno, že archivní soubor obsahoval 5 knih s datací 1939 – 1945 a 1 fascikl z let 1939 – 1945. Nedochovala se sice kniha přírůstků, ovšem v záznamu v EL JAF zůstal odkaz, že materiály byly do tehdejšího okresního archivu převzaty 7. března 1955 pod číslem 65. Podle pozdějšího zásahu do EL JAF je zřejmé, že převzaté archiválie byly správně rozděleny a identifikovány dodatečně. Téměř všechny záznamy totiž byly, neznámo kdy, upraveny tužkou. Z původního počtu 5 knih zůstaly pouze 3, jejich datace se změnila na 1838 – 1945 a z fasciklu se stal kartón.

V archivním souboru AO Tisová se sice dochoval podací protokol (inv. č. 2), ovšem na písemnosti byla psána čísla jednací pouze sporadicky a nahodile. Přestože k hodnocení vedení či absence došlé a odeslané korespondence neobjevil zpracovatel dostatek podkladů, lze usuzovat, že obec se neřídila žádným spisovým řádem. Předešlé tvrzení podporuje fakt, že v podacím deníku bylo v letech 1942 – 1944 zaevidováno pouhých 12 záznamů.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Při pořádacích pracích v archivním souboru AO Tisová došlo ke korekci běžné metráže.

Materiál archivního souboru AO Tisová pochází z let 1838 – 1945. Jedná se o 19 úředních knih, 1 podací protokol a 1 kartón spisů o celkové metráži 0,17 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochovaných písemnostech užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají archiválie II. kategorie.

Fyzický stav materiálu je relativně dobrý. Pouze kniha inv. č. 1 je značně opotřebovaná častým používáním, přičemž její původní vazba byla dodatečně nahrazena jinou, ve které je tělo knihy vloženo volně.

K vnitřní skartaci nebyly navrženy žádné písemnosti.

Z archivního souboru AO Tisová byly při jeho inventarizaci odděleny archiválie archivního souboru Standesamt Tisová. Jedná se o 1 úřední knihu (Familienbuch A) s evidencí sňatků z let 1940 – 1945 a 6 oznamovacích korespondenčních lístků (uložených v úřední knize) s datací 1942 – 1945 o celkové metráži 0,03 bm. Pro tento archivní soubor byl založen nový EL NAD s názvem Standesamt Tisová a číslem 1114.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

S ohledem na skutečnost, že v celém archivním souboru se nacházejí zejména finanční knihy a finanční doklady, jeho eventuální badatelské využití tím značně klesá. Zároveň je bezpředmětné zdůrazňovat význam jednotlivých finančních knih z hlediska obecní historie, neboť každá z těchto knih zastává v tomto souboru stejnou pozici.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v červnu 2009 ve Státním okresním archivu Tachov.

V Tachově, 14. prosince 2009

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

I. Prameny

- Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Tachau und Umgebung.* Tachau : Verfasser Karl Hlawaty : Schriftleiter in Pilsen, [1914]
- Adressbuch für den politischen Bezirk Tachau.* Tachau : Herausgegeben von Richard Mayer in Neuzedlisch, [1925]
- Anschriftenbuch für den Gerichtsbezirk Tachau.* Tachau : Herausgeber Franz Walter, 1938
- Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland.* Haida : Verlagsanstalt Albert & Hanselik, s. d.
- Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich,* 1849
- Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich,* 1864
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého,* 1919
- Sbírka zákonů a nařízení státu československého,* 1933
- Seznam míst v království Českém,* 1913
- Státní oblastní archiv Plzeň : Průvodce po archivních fondech. Svazek 3.* Praha : Archivní správa ministerstva vnitra ČSR, 1976
- Übersicht der in Folge a. h. Gutschliessung vom 26. Juni 1849 genehmigten provisorischen Gerichtseintheilung des Kronlandes Böhmen,* 1849

II. Literatura

- HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan. *Dějiny správy v českých zemích : od počátků státu po současnost.* Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005.
- MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce : Příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu, *Archivní časopis : zvláštní příloha.* 1999, roč. 49.
- PROFOUS, Antonín – SVOBODA, Jan. *Místní jména v Čechách : jejich vznik, původní význam a změny.* Díl IV. S – Ž, Praha : Nakladatelství Československé akademie věd, 1957.
- PROCHÁZKA, Zdeněk – ÚLOVEC, Jiří. *Hrady, zámky a tvrze okresu Tachov 3.* Tachov : Okresní muzeum v Tachově, 1991.
- SEDLÁČEK, August. *Místopisný slovník království českého.* Praha : Nakladatelství ARGO, 1998.
- SCHMIDT, Josef. *Heimatatlas des ehemaligen politischen Bezirkes Tachau – Pfraumberg.* Geretsried : Heimatkundlicher Arbeitskreis der Tachauer in Geretsried und Ehrenheimatkreisbetreuer StR., 1973.
- SCHUSTER, Franz. *Tachau – Pfraumberger Heimat.* Ulm/D : Gerhard Hess Verlag, 2000.

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
EL	evidenční list
EL JAF	evidenční list Jednotného archivního fondu
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evíd.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nacionálněsocialistická německá strana dělnická)
ONV	okresní národní výbor
Ř. z.	Říšský zákoník
Sb.	Sbírka
s. d.	sine dato (bez datace)
SOkA	státní okresní archiv
Z. z.	Zemský zákoník

Inventární seznam

Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850**Knihy****Knihy evidence daní a poplatků**

1	Parcelní protokol obce Tisová (Bauparzellen Protocoll der Gemeinde Tissa) Německy, 23 x 36 cm, vazba v tvrdém papíře (nepůvodní)	1838 – [1938]	K 1
---	---	---------------	-----

Obecní úřad 1850 – 1945**Spisový materiál****Registraturní pomůcky**

2	Podací protokol	1937 – 1944	R 1
---	-----------------	-------------	-----

Spisy**Obec a její správa**

3	Domovská evidence	1933 – 1938	N 1
4	Nařízení došlé od Okresního úřadu v Tachově	1934	N 1
5	Zákonné nařízení ohledně zavedení obecní knihovny a obecní kroniky	1937	N 1
6	Zápis ze zasedání obecního zastupitelstva o společném postupu obcí Tisová a Trnová v případě finančních závazků	1929	N 1
7	Záležitosti týkající se ustavení, jmenování a působnosti Standesamtu v Tisové	1939 – 1943	N 1

Správa obecního majetku

8	Úplný přehled prací a jejich vyúčtování při stavbě odvodňovacího kanálu podél cesty k obci Jemnice	1928	N 1
9	Rozpočty obce	1937 – 1945	N 1

Péče o veřejné ústavy a zařízení

10	Popisný arch pro zájemce o dosažení státní starobní podpory	1937	N 1
11	Úhrada lékařských výkonů	1935	N 1

Spolupůsobení ve státních záležitostech

12	Předpisy z daňového výměru, výpis z daňového účtu	1928 – 1936	N 1
13	Daňový sazebník	1941	N 1
14	Daňový sazebník pro živnostenskou daň	1941	N 1
15	Výkaz honiteb za rok 1934	1935	N 1

Účetní materiál

Účetní knihy

16	Hlavní kniha příjmů	1941	K 2
17	Hlavní kniha příjmů	1942	K 3
18	Hlavní kniha příjmů	1943	K 4
19	Hlavní kniha výdajů	1941	K 5
20	Hlavní kniha výdajů	1942	K 6
21	Hlavní kniha výdajů	1943	K 7
22	Kniha pro evidenci účetních položek – příjmů	1941	K 8
23	Kniha pro evidenci účetních položek – příjmů	1942	K 9
24	Kniha pro evidenci účetních položek – příjmů (koncept)	1942	K 10
25	Kniha pro evidenci účetních položek – výdajů	1941	K 11
26	Kniha pro evidenci účetních položek – výdajů	1942	K 12
27	Účetní závěrka 1.1. – 31.10. 1938	1938	K 13
28	Účetní závěrka 1.1. – 31.10. 1938 (koncept)	1938	K 14
29	Účetní závěrka 1.11. – 31.12. 1938	1938	K 15
30	Účetní závěrka	1938	K 16
31	Účetní závěrka	1939	K 17
32	Pokladní deník	1936	K 18
33	Pokladní deník	1939 – 1940	K 19

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Tisová
Značka archivního souboru:	AO Tisová
Časový rozsah:	1838 – 1945
Počet evidenčních jednotek:	21 (19 úředních knih, 1 podací protokol, 1 kartón)
Počet inventárních jednotek:	33
Rozsah bm:	0,17 (0,11 úřední knihy, 0,02 podací protokol, 0,04 kartón)
Stav ke dni:	14. prosince 2009
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	15
Počet exemplářů:	5
Pomůcku schválil:	Mgr. Jan Edl SOAP/090-0742/2009